

Friday for Future alla fredagar

Varje fredag kl 12-14 samlas vi för klimatstrejk på Stortorget med Corona-avstånd eller för digital strejk. Från och med fredag den 20 nov och framåt kan vi bara vara åtta personer närvarande.

Programpunkter vecka 5 för vuxna på Stadsbibliotekets Atriumgård

Kom gärna i tid. Antalet platser kan vara utglesade på grund av pandemin.

Tisdag den 1 februari kl 18

[Humana och hållbara organisationer](#)

Alicia och Rolf Medina presenterar sin bok *Teal. Tillit-Transperens. En guide för självorganisering och demokratisering av arbetsplatsen*. Efteråt finns en möjlighet att köpa ett signerat exemplar.

Onsdag den 2 februari kl 18

Miljöfrågornas genombrott

David Larsson Heidenblad, docent i historia, berättar om miljöfrågornas genombrott utifrån sin bok *Den gröna vandringen: En ny kunskapshistoria om miljöfrågornas genombrott under efterkrigstiden*. Arrangeras i samarbete med Lunds naturskyddsförening och Lunds universitet

Torsdag den 3 februari kl 18

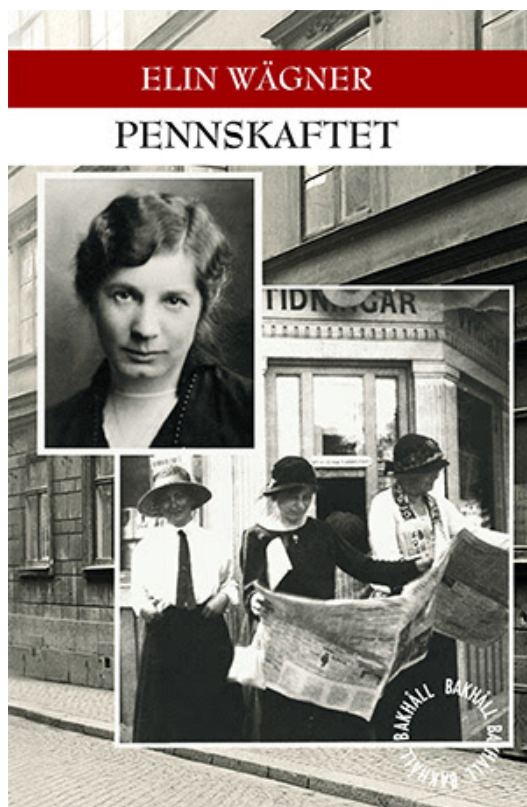
Författarbesök:

Julia Ravanis om boken Skönheten i kaos

Med utgångspunkt i fysiken, vetenskapshistorien och sina egna erfarenheter söker författaren förstå skönheten i kaos som präglar både den moderna fysiken och livet. Julia Ravanis är fil mag i idéhistoria vid Chalmers i Göteborg.

Lund läser Pennskaftet av Elin Wägner

Våren 2022 arrangerar vi Lund läser igen. Hämta ditt exemplar av boken hos oss och delta i

evenemang och bokcirklar på temat kvinnlig rösträtt.

Lund läser är Lunds största bokcirkel, där tusentals läser samma bok. Välkommen att hämta ett exemplar av boken Pennskaftet av Elin Wägner på ditt bibliotek – vi delar ut den så långt lagret räcker.

[Läs mer »](#)

Lundaförslag

Gångstig som förbinder spårvägens ändhållplats med Kungsmarken.

Status: Röstning pågår

Spårvägens ändstation ligger bara halvannan kilometer från gränsen till Kungsmarken. Jag skulle vilja föreslå att kommunen i samverkan med aktuell markägare ombesörjer en promenadväg som förbinder Dammstorpsvägen med Kungsmarken så att man enkelt kan ta sig med spårvagnen till ESS och vidare för en vandring i Kungsmarken. Det kanske behövs cykelställ också om några tar sig dit med cykel.

Inskickat av Owe Svensson

Nu är det vår! av Gunnar Stensson

Parkförvaltningen röjer bland träd och buskar längs Västanvägs lindallé och i hela det vida

Klostergårds-fältet, som är en av Lunds mest generösa parker med höga träd, böljande slänter och en vacker damm nära centrum.

Klostergårdsfältet utformades av Lunds stads-trädgårdsmästare Robert Montan och landskapsarkitekt Lars Lundgren. Träd och buskar bildar gröna rum och lummiga alléer mellan gårdarna. Efter 50 år har alla träd vuxit upp och omger gårdarnas höga tegelröda byggnader.

Varje januari-vår måste parkarbetarna gallra bland stammar och buskar innan vårsaven stiger ur rötterna. Det är stökigt bland fällda stockar, grenar och ris. Nya stubbar blänker gula. Ungefär som när gumman Tö härjar i Elsa Beskows bilderbok Olles skidfärd.

Men det handlar inte bara om gallring och röjning. Man bevarar och reparerar också. Den väldiga almen vid Vårvädervägen skadades när stormen Gudrun knäckte några av dess stora grenar. Nu har parkarbetarna lagat och stärkt den skadade stammen med en lång stege, fastskruvad och fastspikad längs sprickorna så att den ska klara sig genom de kommande 50 årens stormar, mäktig och lövrik högt över de spänstiga avenboksalléerna.

Parken är människans verk, skapad i människans tidsålder Antropocen. Inte ens all jorden fanns i Klostergården från början. Den som gräver kan finna kanonkulor, ditforslade tillsammans med jord från Nöbbelöv där slaget vid Lund stod.

Enhetsfront för klimatet i valet 2022

KLIMAT ALLIANSEN

I förra VB rapporterade vi att *Klimat-alliansen* har planer på att bilda ett nytt klimat-parti. ”Vi ser ju inte de modiga beslut som skulle behövas”, säger Gudrun Schyman.

”Schyman, splittra inte de gröna väljarna i valet”, svarar de tidigare MP-språkrören Per Garton och Lotta Hedström i en debattartikel i Aftonbladet 24/1. De erkänner att MP:s politik varit och är svag och otillräcklig. Samtidigt konstaterar de att vänstern i Europa backat till följd av bristen på organisation och samarbete.

Det som behövs är samverkan mellan likasinnade partier som *V, MP och Fi*.

Opinionspåverkande organisationer som *Klimatalliansen, Vändpunkt*(Carl Schlyters utbrytarparti) och *Oberoende Gröna* måste medvetandegöra väljarna och organisatoriskt samarbeta för att samla den breda klimatopinionen.

I solidaritetsarbetet under Vietnamkriget använde FNL-grupperna enhetsfronten som kampmetod men genomförde också utomparlamentariska aktioner, liksom nu *Fridays for Future, Fältbiologerna* och *Extinction Rebellion*.

Ett brett offensivt samarbete mot klimat-kannibalismen är nödvändigt!

Liberal omsvängning kan rädda dammarna av Gunnar Stensson

Det blir ingen tunnel från Lund till Malmö rapporterar Alexander Kuprijanko i Sydsvenskan 26/1.

Liberalerna har svängt. Det innebär att det inte längre finns någon majoritet för förslaget att lägga ner Källby reningsverk och i stället ansluta Lund till Sjölunda-verket i Malmö. Källby reningsverk rustas upp för 1,2 miljarder kronor, vilket är en mycket lägre kostnad än anslutning till Sjölunda skulle ha varit. Beslutet får flera positiva konsekvenser för Höjeå naturskyddsområde – och Lundaborna.

Ett jämnt, men ökande flöde av vatten som hämtats från Bolmen och skånska sjöar och

passerat de allt fler hushållen i Lund innan det flyter genom Källby reningsverk ut i de fågelrika dammarna i naturskyddsområdet och vidare ut i Höje å och späder ut dess av kväve och fosfor förorenade vatten så att det blir möjligt för fisk från Lomma-bukten att vandra upp till Höjeås källor och bidra till den biologiska mångfalden - det är den eftersträvade och möjliga konsekvensen av Liberalernas omsvängning i valet mellan en måttfull utveckling av Källby reningsverk eller anslutning till det långt kostsammare reningsverk som planeras i Sjölunda och bland annat förutsätter en tunnel för kloakvatten tvärs igenom Sydvästskånes bördiga åkermark.

Alla Höjeå-dalens naturvänner och älskare av den biologiska mångfalden i dammarna hoppas att den nuvarande majoriteten kommer att bestå när det slutliga beslutet ska tas i Lunds kommunfullmäktige framåt mars månad.

Anna Gunge rapporterade härom dagen att svanfamiljen med två vita föräldrar och tre stora men alltjämt brunfjädrade ungar efter en tids splittring återsamlats i den långa, delvis isbelagda dammen tillsammans med bläsänder och ivriga smådoppingar som ideligen dök i det klara vattnet. Stämningen var hög bland de många motionärerna och vandrarna i Klimatskogen och längs stränderna.

Skolnotiser

Bara en jämlik skola är en bra skola

”Sveriges omvandling från ett land där skolan bara för tjugo år sedan var relativt jämlik och fungerande till dagens situation där det sociala arvet blir så utslagsgivande är ett nationellt trauma” skriver Karin Olsson i sin recension av Emma Leijnse, *I en annan klass. Ett reportage om skillnaderna i den svenska skolan!* Sydsvenskan 25/1

Boken borde vara obligatorisk läsning för alla ledamöter i Skolnämnd och Utbildningsnämnd i Lund och Malmö, liksom för alla som undervisar i skolan eller har barn i skolan. Och förstås för alla elever som upplever och upplevt skolan.

Föräldrar borde gå samman i studiecirkel och diskutera skolan med ”I en annan klass” som underlag.

Elevorganisationerna borde arrangera föreläsningar om ”I en annan klass”.

Elever som går och grubblar över varför skolan ser ut som den gör borde läsa ”I en annan klass” för att få svar.

Studieförbund som ABF borde bilda studiecirkel om ”I en annan klass”!

Debatterna under valåret borde koncentreras kring ”I en annan klass”. Bara en jämlik skola kan vara en bra skola.

Patriarkal kontroll och sexistiskt förtryck i Engelska skolan.

Skolan ska inte vara en instans för patriarkal kontroll och sexistiskt förtryck som stöper sina

deltagare i skam. Skolan ska vara en plats där man lär sig finnas bredvid varandra och där ingen outfit i världen får oss att tumma på våran mellanmännskliga respekt.

Tone Schunnesson: Engelska skolan i Täby mäter skollängder. Aftonbladet 24/1.

Rapport från riksdagen: EU-debatt och framgång för samiskt inflytande

Idag är det Förintelsens minnesdag. Riksdagen har hållit en digital ceremoni som [finns att se här](#).

Den här veckan har jag varit hemma i Revingeby i covid-karantän. Jag tänkte att jag skulle klara mig utan det hela pandemin, men nu är ju viruset så otroligt smittsamt. Jag kom lindrigt undan, däremot måste man ju stanna hemma ganska många dagar. Riksdagen har dock återgått till digitala möten i mycket stor grad så det går bra att arbeta hemifrån.

Den här veckan har riksdagen hållit sin årliga EU-debatt. Förutom återkommande partiledardebatter håller riksdagen ett par årliga speciella debatter, bland annat en om EU och en om utrikespolitik. I EU-debatten deltog partiernas ledamöter i EU-nämnden, för oss är det Ilona Szatmari Waldau från Uppsala. Hon lyfte flyktingpolitik, tillgången till vaccin runt om i världen inklusive frågan om patent, demokrati och rättsstatens principer i EUs länder och fossilfri energi. [Lyssna på debatten här](#).

I veckan har Vänsterpartiet lagt ett förslag om att kompensera bränslepriserna för personer som bor på landsbygden, men tyvärr blev förslaget avslaget i riksdagens finansutskott. Det hölls bland annat en debatt mellan [V och Mp i P1 i frågan](#).

På dagens frågestund ställde Vänsterpartiet två frågor till regeringen, båda på infrastrukturuområdet. Dels om laddstolpar och det faktum att det oftast byggs laddningsinfrastruktur för bilar i storstäder eller storstadskommuner och färre på landsbygden. Dels om SJ:s nya personalsystem, som de senaste månaderna har gjort att många tåg har ställts in och arbetsmiljön för de anställda har blivit riktigt dålig.

Riksdagen har bara fattat ett fåtal beslut den här veckan. Det största och viktigaste handlar om det som kallas en konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket. Vänsterpartiet har varit väldigt aktiva i frågan och vi har två aktuella motioner [som finns här](#) och [här](#).

Hanna Gunnarsson (v), riksdagsledamot, Lund

Nicaraguas nationalhjälte i fängelse av Margareta Nordh

Nicaraguas hälsovårdsminister under 1980-talet pinas nu i fängelse

Dora María Téllez, revolutionshjälte, sitter i isoleringscell sedan 13 juni 2021.
Hon greps på order av president Daniel Ortega.

Margareta Nordh är lundaläkaren, som på 1980-talet åkte till Nicaragua ett flertal gånger för att följa upp flera Sida-stödda hälso-och sjukvårdsprojekt. Genom dessa projekt lärde hon känna hälsovårdsministern Dora María Téllez.

Margareta Nordh har de senaste åren åter besökt landet och finner att den tidigare revolutionära ledaren Daniel Ortega nu förvandlats till en ny diktator, inte olik diktatorn Somoza, som han störtade 1979.

1978 deltog Dora María Téllez, endast 22 år gammal, i en spektakulär aktion, med risk för eget liv, genom att ockupera Nationalpalatset och tvinga diktatorn Somoza att frige 60 politiska fångar. Året därpå tvingades diktatorn bort och FSLN med sandinisterna och Daniel Ortega i spetsen tog makten. Dora María Téllez ingick i Ortegas regering under 1980-talet som hälsovårdsminister.

Dora María Téllez var 1995 med och bildade ett nytt parti MRS - Movimiento Renovador Sandinista (Sandinistiska Förnyelserörelsen). Då hade Ortega och FSLN redan förlorat makten i valet 1990. Dora María Téllez liksom flera andra sandinister ogillade Ortegas ledarskap och många av de gamla partikamraterna hade tagit avstånd ifrån honom.

När Ortega återkom till makten 2007 förbjöds MRS året efter. Det blev allt svårare för oppositionen att verka och efter det folkliga upproret i april 2018 har förtrycket mot oliktankande ytterligare hårdnat.

Sedan över ett halvår befinner sig Dora María Téllez i en liten fönsterlös cell isolerad från omvärlden, med en stark lampa tänd alla dygnets timmer. Under senaste tiden har lampan varit släckt och hon vistas nu i mörker. Hon vet inte om det är dag eller natt, utom då hon tas ut för ändlösa förhör. Hon får göra sina behov i ett hål i golvet i cellen. Hon sover på en plastmadrass och fryser på nätterna. Det tog flera månader innan hennes anhöriga visste i vilket fängelse hon förvarades. Anhöriga har försökt att överlämna mat och kläder till henne, vilket inte tillåts. Hon liksom övriga politiska fångar får undermålig mat och har tappat många kilon. Den 21 november förra året fyllde hon 66 år.

Samtidigt som Dora María Téllez fördes bort av ett 60-tal kravallpolis, som omringade hennes hus, greps även tre andra yngre kvinnor och en man, alla aktiva oppositionspolitiker. Det

är speciellt de fyra kvinnorna, som behandlas särskilt illa i fängelset.

Mannen, **Hugo Torres**, jämngammal med Dora María Téllez, är också en legendarisk revolutionshjälte, som riskerade sitt eget liv då han 1974 lyckades frita Daniel Ortega ur Somozas fängelse.

Vilket är Dora María Téllez' brott? Hon är en av få som offentligt vågat kritisera president Ortega och vicepresident Murillo, tillika maka till Ortega, för maktmissbruk och för korruption samt krävt frigivande av alla fängslade politiska fångar. I enlighet med de nystiftade lagarna i Nicaragua anklagas hon för omstörtande verksamhet och förräderi mot fosterlandet och riskerar ett långt fängelsestraff. Hon har ett par gånger träffat en advokat under övervakning. De få advokater som är kvar i landet och som vågar försvara politiska fångar får knappt träffa de fängslade. De får inte ta del av konkreta anklagelser och inte heller vara med under förhören av fångarna.

Ingen av dem som fängslades under 2021 har fått någon rättegång. Listan på fängslade politiska fångar utökas successivt och är nu uppe i ca 170 personer.

Fuskval

Flertalet länder i Latinamerika liksom i övriga världen har fördömt valet den 7 nov 2021, som inte var transparent eller demokratiskt med oppositionen i fängelse eller i exil. Valdeltagande låg bara på 18-19%.

Regimen Ortega/Murillo blir alltmer isolerad. I ljuset av detta har Ortega skaffat sig nya vänner. I december 2021 stängdes Taiwans ambassad i Managua och in flyttade Kina i samma byggnad. Utökade kontakter har också tagits med Iran.

The president of the Nicaraguan National Assembly, Gustavo Porras, left, raises the hand of Nicaraguan President Daniel Ortega as he is sworn Monday in as president for a fourth straight term next to his wife, Vice President Rosario Murillo, in Managua.

Ytterligare fem år av förtryck?

Den 10 januari i år installerades Daniel Ortega och Rosario Murillo som president respektive vicepresident för fem år till.

Av alla inbjudna kom endast ett fåtal till president-installationen. De enda närvarande presidenterna var de från Cuba, Venezuela samt Honduras, vars avgående president Orlando Hernandez riskerar att överlämnas till USA på grund av narkotikahandel. Han förlorar sin immunitet då han ska överlämna makten den 27 januari i år. Det spekuleras därför om att han kommer söka exil i Nicaragua, som inte har något utlämningsavtal med USA. Hans bror avtjänar redan livstids fängelse i USA för narkotikabrott.

Två ex-presidenter från El Salvador, Funes och Cerén, som flytt undan korruptionsanklagelser i grannlandet och som nu lever i exil i Nicaragua, deltog också.

Av övriga gäster väckte Rezai, minister från Iran, stora protester från Argentina. Han är anklagad för och efterlyst av Interpol som misstänkt för att ha medverkat i ett bombattentat i Argentina 1994, då 85 personer dödades.

Andra prominenta gäster vid presidentinvigningen var representanter för Kina, Ryssland,

Nordkorea, Syrien, Belarus, Turkiet, Vietnam och Bolivia.

En del nicaraguaner hyste ett svagt hopp om att repressionen skulle minska efter valet, men Ortega blev rasande över det låga valdeltagandet och hånar öppet den fängslade oppositionen. För närvarande finns inte mycket hopp om ett frisläppande av alla oskyldigt gripna. Rädslan har brett ut sig. Få vågar protestera. Rättslösheten är total.

I Nicaragua hoppas man nu på att omvärlden ska pressa regimen till att respektera mänskliga rättigheter genom olika sanktioner.

Myten om kommunens tunga skuldbörda av Ulf Nymark

För andra året i rad går Lunds kommun med ett kraftigt överskott. Nära nog en halv miljard beräknas överskottet, ”vinsten”, för år 2021 bli. Året dessförinnan var det nästan lika stort. Och för båda åren betydligt mera än det budgeterade överskottet. Det stora överskottet beror bland annat på större skatteintäkter än beräknat och värdet av avsättningar för pensioner har stigit. Framför allt är det de stora statliga bidragen för pandemin som har bidragit till storvinsten. Det är pengar som är avsedda att sättas in i verksamheter som drabbats av pandemin: skola, barn, omsorg, kultur- och fritid etc.

Statliga pandemibidrag används på fel sätt

Den borgerliga kvintetten har vägrat använda pandemibidragen fullt ut i verksamheterna. I stället används överskottet till att betala av på kommunens lån och till att finansiera investeringar.

Är det då inte bra att betala av på lånen? Jo, det kan det vara i vissa lägen. Lån med taskiga villkor är det förstås bra att göra sig kvitt. Några sådana lån har inte Lunds kommun. Och när räntorna stiger kan det också vara vettigt att betala av på lånen. Men inte i nuvarande läge med lån som i princip inte kostar någonting!

15 miljarder i skulder ...

Men visst är det väl sund ekonomisk politik att slippa ta lån för investeringar? Är det inte vettigt att inte lägga skuldbörda på kommande generationer? Förtroendevalda inom alla läger, i synnerhet borgerliga politiker, brukar jämra sig över kommunens skuldbörda. Visst låter det mycket med en skuld på nära 9 miljarder för Lunds kommun. Och ser vi till den samlade lånesumman för hela ”kännsörnens” (som det numera heter på den bolagsjargong som nu alltmer breder ut sig i kommunen), dvs. kommunens och dess bolags) skulder ter det sig ytligt sett ännu värre: 15 miljarder i skulder sammanlagt.

... men många miljarder mer i tillgångar

När dessa siffror presenteras ”glöms” oftast bort att balansera detta mot kommunen och dess bolags tillgångar. Enbart kommunens anläggningstillgångar uppgår till 12 miljarder (se not nedan!) Om en inkluderar bolagens anläggnings-tillgångar blir summan dryg 22 miljarder. Anläggningstill-gångarna överstiger alltså skulderna med 7 miljarder!

Investeringar till nytta för kommande generation

En kan alltså konstatera att det finns god marginal för Lunds kommun att ta ytterligare lån för investeringar. Fast ska kommande generationer belastas med de lån som vi tar idag? Ja, varför inte? Det är ju framför allt för framtida generationer som kommer att ha den huvudsakliga nyttan dagens investeringar i skolor, bostäder, idrottsanläggningar, ridhus med mera.

Använd överskottet för att rusta upp välfärden

Kommunen ska givetvis använda merparten av överskottet för att stärka verksamheterna inom välfärden: skola, vård, omsorg, arbetsmarknad, social service i vid bemärkelse.

Att Lunds kommun skulle vara tyngd av skulder är en myt. Nästa gång kommunstyrelsens ordförande Sandberg (L) med darr på rösten går ut och säger att kommunens skuldbörda belastar varje invånare med si eller så många tusenlappar: tänk på att han bara talar om ena halvan av balansräkningen: tillgångarna nämns inte. Lundabornas andel i kommunens tillgångar överstiger med extremt god marginal skulderna.

NOT

Sifferuppgifterna gäller år 2020. ”Kånnsörnens” bokslut för år 2021 är ännu inte klart. Jag har här valt att utgå från anläggningsvärdet (värdet på bland annat mark, byggnader, tekniska anläggningar) på tillgångarna. Anläggningsvärdet bygger på anskaffningsvärdet. Tunga poster i anläggningarna som byggnader och mark betingar givetvis idag i allmänhet ett betydligt högre värde än anskaffningsvärdet. Så t ex beräknas marknadsvärdet på LKFs fastigheter uppgå till 15 miljarder. Men kommunens tillgångar ska ju inte säljas ut, så därför kan det vara rimligare att hålla sig till anläggningsvärdet.

Tillväxten ledde till undergång av Gunnar Stensson

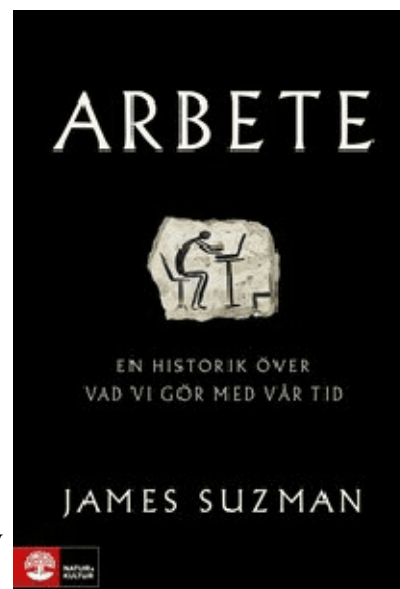
James Suzman har skrivit människans historia. På svenska är titeln ”Arbete: en historik över vad vi gör med vår tid”, på engelska ”Work. A history of how we spend our time”.

Arbete är allt det vi gör för att få den energi som är nödvändig för att överleva och utvecklas. Arbetets historia är alltså mänsklighetens.

Suzman utgår från de samhällen av samlare och jägare som existerade under 300 000 år i harmonisk samvaro med naturen. Ända fram till 1960-talet fanns sådana samhällen kvar, bland annat i södra Afrika.

Det perspektiv Suzman lägger på arbetets, mänsklighetens, historia utgår från den situation där vi befinner oss nu, då vi insett att vi överskridit tillväxtens gränser. Hur hamnade vi här?

Tillväxtens gränser, beställd av Romklubben, färdig 1972, blev 1900-talets mest hatade bok. Den visade entydigt att om vi inte 2022:2

förändrar vårt sätt att leva på ett avgörande sätt blir konsekvensen ” en plötslig och okontrollerbar nedgång i både befolkning och industriell kapacitet inom hundra år.”

Att den ekonomiska eliten hatade boken är självklart. Till och med påven fördömde den som en hädelse mot Gud.

2002 kontrollerades slutsatserna i ”Tillvarons gränser” med den mångdubbelt större datorkapacitet som utvecklats.. Det visade sig att allt blivit värre än 1972. Nya faror som havens försurning och den väldiga förlusten av biologisk mångfald hade tillkommit.

En viktig tröskel har överträtts. Det räcker inte att stoppa tillväxten. Nu måste man planera för nedväxt.

Därtill kom klimatkatastrofen. Det finns ingen tid för långsam förändring. Uppvärmningen måste genast bekämpas.

Den situationen har mänskligheten aldrig tidigare stått inför. Vi har ingått i den tidsålder då människan avgör jordens öde: Antropocen.

Det är ur det perspektivet Suzman går igenom utvecklingen, arbetets, människans historia, genom årtusendena. Hur kunde det gå så illa?

Efter jägarnas och samlarnas kultur kom jordbruket. Människan förändrade sin omgivning och måste planera arbetet från det ena årets sådd till nästa års skörd. Hon hämtade energi från dragdjur och slaktdjur. När jordbruket blev tillräckligt effektivt uppstod städer som försörjdes av jordbrukarna. Städernas mångskiftande kultur mångfaldigade människornas perspektiv, men krävde också mycket mer energi från jorden. Centrum levde på periferin. Pandemier började grassera. Imperier uppstod och föll samman.

En världshandel växte fram på 1700-talet. Till en början handlade det om lyxprodukter som kryddor och siden. Så kom ångmaskinen och fossilsamhället med Storbritannien som centrum. Från Afrika fördes miljontals slavar till Amerika där de tvingades odla bomull som sedan forslades till England där de koldrivna ångmaskinerna drev spinnerier och vävstolar som framställde textilier som exporterades runt hela världen på ångmaskindrivna båtar och längs nya järnvägar. Redan för 200 år sedan började koldioxiden hopas i atmosfären. Kampen om kolonier och världsherravälde ledde till de två världskrigen.

Därmed är Suzman tillbaka i egen tid. På 1950-talet utvecklades BNP och löner i samma takt. Ständig tillväxt. Sedan bröts sambandet. Produktivitet och BNP fortsatte att öka, men löneökningen avstannade. Det brukar kallas The Great Decoupling. På 1980-talet vidgades klyftorna mellan de rikaste 10 procenten och det arbetande flertalet. Länderna i Söder utarmades och länderna i Norr blomstrade. Teknikens utveckling ökade klyftorna. Suzman jämför telecomjätten AT and T 1964 med Google nu. AT and T sysselsatte drygt 750 000. Google bara 55 000. De anställda i AT and T bidrog med vardera 350 000 dollar, de anställda på Google med 6 miljoner dollar..

Margareth Thatcher avreglerade marknaden. Ryssland övergick från kommunism till oligarkkapitalism. Chefsdirektörernas löner var 30 gånger högre än lönearbetarnas 1965. 2015 hade de blivit 300 gånger högre. Även bankerna deltog i vinstjakten.

2008 kom den stora marknadskollapsen sedan bankerna administrerat ett ohållbart creditsystem. Det borde ha inneburit marknadsekonomis slut. Men bolagen fortsatte. Protester som Occupy Wall street ledde ingenstans.

Människornas förtroende för ekonomiska experter rasade. Men också förtroendet för vetenskap som klimatvetenskap och epidemiologi skadades. Ett nytt begrepp började styra: Fake news. Egoism kortsluter medvetandet. Man bli dum. Trump får chansen.

Där är vi nu, konstaterar Suzman. Mänskligheten står inför en situation utan föregångare.

James Suzman är övertygad om att vi kommer att leva vidare. En omvälvande kris förestår snart – eller pågår redan - och alla framtida livsvillkor blir fullständigt annorlunda. Vi har klarat kriser som krävt snabb förändring. Vi står inför den svåraste.